

Klap na klap voor Amerika's trouwste bondgenoten: wat voert Donald Trump in zijn schild?

Posted on 1 maart 2025 by Gastauteur

*Door Arnout Nuijt**

Iedereen die mij de afgelopen jaren vroeg welk land de 21ste eeuw zou beheersen, China of de Verenigde Staten, antwoordde ik meestal: de Anglosphere. Dat is het discrete pact van vijf Engelstalige landen onder leiding van de VS, met elkaar verbonden door tal van verdragen op veiligheidsgebied, een gezamenlijke geschiedenis, cultuur en etnische afkomst en ook nog eens sterke financiële en economische banden. Maar de komst van Donald Trump heeft de wereld op zijn kop gezet en daarmee ook de verhoudingen binnen de Anglosphere.

Mooier kan het bijna niet. De VS die samen optrekt met haar nauwste Engelstalige bondgenoten Canada, Australië, Nieuw- Zeeland en Groot-Brittannië. Een alliantie die de rest van de eeuw het wereldtoneel volledig kan domineren, met in 2025 een gezamenlijk BNP van 35 tot 38 triljoen dollar, een gezamenlijke bevolking van 487

miljoen (die door immigratie nog verder zal groeien) en een ongeëvenaarde gezamenlijke militaire capaciteit, die in 2020 al goed was voor 44,5 procent van de wereldwijde uitgaven aan defensie. Voor (pro-) westerse landen waar ook ter wereld betekende dat maar één ding: de Anglosphere te vriend houden.

De belangrijkste samenwerkingsprogramma's en verdragen van de Anglosphere zijn Five-Eyes (uitwisseling van inlichtingen), NORAD (luchtverdediging van Noord Amerika door Canada en de VS gezamenlijk) en AUKUS (een defensiepact tussen de VS, Groot-Brittannië en Australië gericht op Azië). Daarnaast zijn er diverse programma's voor de standaardisering van de uitrusting van de vijf landmachten, luchtmachten en marines en onderlinge afspraken inzake grensbewaking, elektronische communicatie, immigratie, paspoorten en technologische samenwerking.

Wonden likken

Alles bij elkaar opgeteld zien we een harde kern van gelijkgestemden met een formidabele gezamenlijke capaciteit op vrijwel elk aspect van het veiligheidsspectrum, maar steevast onder leiding van de VS. Hoewel de term Anglosphere vrijwel nooit openlijk wordt genoemd of in officiële documenten wordt gebruikt, zijn dit de landen waarmee Amerika doorgaans – in wisselende samenstelling – het nauwst heeft opgetrokken in de meeste conflicten sinds de Tweede Wereldoorlog. De Anglosphere is mogelijk van groter belang voor de VS dan de NAVO.

Maar nu, terwijl Europese regeringsleiders hun wonden likken na de eerste ervaringen met de nieuwe Amerikaanse regering en zich moeten aanpassen aan het wegvallen van de rugdekking tegen Rusland, is het ook van belang iets verder te kijken naar de ontwikkelingen in de rest van de wereld. Gaat Trump straks Taiwan aan China beloven, om daarna eeuwige vrede te sluiten (en vooral veel zaken te kunnen doen) met de Volksrepubliek van Xi Jinping? Tot dusverre verwachtten de meeste waarnemers dat Amerika zich gaat terugtrekken uit Europa, vervolgens met de vrijgekomen middelen China een halt toe gaat roepen en landen als Taiwan en Japan gaat helpen zich beter te verdedigen.

Maar vooralsnog zijn er weinig concrete aanwijzingen in die richting. Integendeel, de VS gaat juist bezuinigen op defensie en wel vijf jaar lang 8 procent per jaar volgens de laatste berichten. De resterende middelen kunnen dan worden ingezet

voor Trumps prioriteiten, waaronder inderdaad een betere verdediging van de VS tegen China, maar ook bescherming van het land tegen raketaanvallen in het algemeen én een betere bewaking van de Mexicaanse grens.

Dat duidt niet echt op een massale verplaatsing van de krijgsmacht naar Azië, maar meer op een wereldwijde terugtocht en focus op verdediging van het eigen grondgebied. Van die bezuinigingen gaat in ieder geval geen afschrikkende werking uit.

Ondertussen krijgen Amerika's nauwste bondgenoten in de Anglosphere klap na klap. Als eerste was Canada aan de beurt, dat vrijwel onmiddellijk na zijn herverkiezing door Trump werd bestempeld als de toekomstige 51ste staat van de VS (en volgens Justin Trudeau meent Trump dat echt). Dit alles vanwege een lakse houding op het gebied van grensbewaking en een zwakke defensie in het arctisch gebied. Canada werd ook, op straffe van zware invoerheffingen, door Trump gedwongen de grenzen beter te beveiligen. Het land is sindsdien in rep en roer en de spanningen over en weer ontlaadden zich al toen, tijdens een ijshockey wedstrijd tussen Canada en de VS, de nationale teams elkaar diverse malen te lijf gingen op een manier die nog niet eerder was vertoond.

Groot ideologisch verschil

Politiek gezien heeft de Liberale Partij van afzwaaiend premier Trudeau – die in de peilingen voor de Canadese verkiezingen dit jaar ver achter was komen te staan op de Conservatieve Partij van Pierre Poilievre – ineens weer volop de aandacht van de kiezer. De negatieve aandacht voor het land vanuit de VS heeft de pro-Trumpiaanse conservatieven daarentegen juist geen goed gedaan en de partij zakt in de peilingen. Trump heeft met zijn dreigementen niet alleen schade berokkend aan de relatie met het belangrijkste buurland, maar bovendien zijn eigen politieke bondgenoten in het land een slechte dienst bewezen. Ook had Trumps harde houding ten opzichte van Oekraïne tot gevolg dat Canada een uitnodiging van Emmanuel Macron aannam om deel te nemen aan de tweede *emergency meeting* in Parijs vorige week.

Het Verenigd Koninkrijk, onder de linkse Labour-regering van premier Keir Starmer, ligt evenens onder vuur bij Trump en consorten, maar meer vanwege doorgeslagen woke-beleid. Je kan je inderdaad geen groter ideologisch verschil voorstellen dan tussen de Britse Labour-regering en de MAGA-regering onder Trump. Starmer

schurkt inmiddels weer tegen EU aan, Brexit of niet, en ook hij zat aan tafel bij Macron tijdens de vergadering vorige week maandag in Parijs. Starmer sprak bovendien Trump publiekelijk tegen voor wat betreft de steun aan Oekraïne en de positie van Volodymyr Zelensky.

Trumps bondgenoot in Groot-Brittannië, de Reform-partij van Nigel Farage, is de afgelopen maanden fenomenaal opgeklommen in de peilingen en lijkt nu (virtueel) nipt de grootste partij in het land. Die spectaculaire stijging dankt Farage aan een rechtse, bijna Trump-achtige koers. Maar Farage, die in een razend tempo zijn partij uitbouwt (met inmiddels meer dan 200.000 leden), schaarde zich niet volmondig achter Trumps opmerkingen over Zelensky. Want volgens peilingen van het Britse Yougov is een substantieel deel van zijn aanhang voorstander van steun aan Oekraïne. In december 2024 was er trouwens al een *clash* van Farage met Elon Musk over nota bene het leiderschap van de Reform-partij. Trump intussen loopt het risico zijn voorpost in het Verenigd Koninkrijk van zich te vervreemden – of maakt dat hem helemaal niets uit?

Ook het verre Australië bereidt zich voor op een andere geopolitieke situatie. Dat land twijfelt of het nog kan vertrouwen op protectie door de VS en wordt bovendien met importheffingen om de oren geslagen. De conservatieve oppositieleider Peter Dutton distantieert zich intussen van Trump. Dutton verbrak als minister van Defensie jaren geleden onder Amerikaanse druk een enorm contract met de Franse Naval Group voor de levering van maar liefst twaalf Barracuda-klasse aanvalsonderzeeboten. Australië werd door de VS gedwongen een zelfde aantal (maar dan door kernenergie aangedreven) Amerikaanse boten aan te schaffen, dit in het kader van de AUKUS-samenwerking.

Inmiddels is duidelijk dat de Amerikaanse marinewerven zwaar achterliggen op schema bij de levering van onderzeeboten aan de Amerikaanse marine, laat staan aan de Australische. De vraag is of Australië überhaupt nog kan rekenen op de Amerikaanse boten. Als die niet komen, slaat dat een enorm gat in de toekomstige Australische maritieme verdediging. Deze week maakte China duidelijk wat haar eigen capaciteiten zijn: een smaldeel van de marine van de Volksrepubliek voer op zo'n 150 zeemijl langs de kust bij Sydney. De Chinese marineschepen begonnen vervolgens schietoefeningen met scherp, waardoor de vliegverbindingen tussen Australië en Nieuw-Zeeland kort werden ontregeld.

Er zijn nog geen berichten of concrete indicaties naar buiten gekomen dat de VS

haar verdragen met de Anglosphere-landen wil verbreken, maar de ideologische verschillen tussen de MAGA-regering en de regeringen in landen als Groot-Brittannië en Canada zijn levensgroot. De Britten werden specifiek genoemd in de inmiddels roemruchte speech van vicepresident J.D. Vance in München: als onderdrukkers van de vrijheid van meningsuiting en geloof. Vance had ook een waarschuwing: als je de vrijheid van meningsuiting niet tolereert, is er niets dat de VS voor je land kan doen.

Water in de wijn of breuk

We gaan de komende weken zien hoe Europa, Canada en Australië gaan reageren op het nieuwe Amerikaanse internationale beleid. Gaan ze water in de wijn doen en passen ze zich deels aan Trump aan of keren de Europese leiders zich van Trump af, gedreven door irritaties, persoonlijke afkeer, ideologische geschillen of ander onvermogen zaken met hem te doen?

De Anglosphere, meer concreet AUKUS en Five Eyes, zijn onvervangbare middelen in een toekomstige confrontatie van het Westen met China en een belangrijke bouwsteen in de veiligheidsstructuur van de VS in het algemeen. Maar als Trump de Anglosphere loslaat of er geen interesse meer in toont, dan wordt duidelijk dat de VS niet bezig is met het formuleren van een steviger antwoord op China, maar zich terug gaat trekken uit de rest van de wereld. En met de VS op zich zelf gericht en verschanst op het Noord-Amerikaanse continent, rest Europa niets anders dan te *dealen* met het Rusland van Poetin en zal Azië dat moeten doen met het China van Xi.

***Arnout Nuijt** is geopolitiek analist.*

***Wynia's Week** verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar**, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, **ook in 2025? Kijk HIER.** Hartelijk dank!*